

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних комунікацій та політичного аналізу

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

«МІЖНАРОДНІ СИСТЕМИ ТА ГЛОБАЛЬНИЙ РОЗВИТОК»

підготовки

магістра

спеціальності

**291 Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії**

**освітньо-професійної
програми**

**Міжнародна інформація та суспільні
комунікації**

Луцьк – 2024

Силабус освітнього компонента «Міжнародні системи та глобальний розвиток» підготовки магістра, галузі знань 29 Міжнародні відносини, спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, освітньо-професійних програм Міжнародна інформація та суспільні комунікації.

Розробник: доктор політичних наук, професор, професор кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу Карпчук Наталія Петрівна

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

проф. Карпчук Н. П.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу,
протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

доц. Вознюк Є. В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна очна форма навчання	29 Міжнародні відносини, 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії: Міжнародна інформація та суспільні комунікації, магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання: 1
		Семестр: 1-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції: 26 год.
		Семінарські: 20 год.
		Самостійна робота: 66 год.
		Консультації: 8 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача

ППП **Карпчук Наталія Петрівна**

Науковий ступінь: доктор політичних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу

Контактна інформація Natalia.Karpchuk@vnu.edu.ua, 097 494 3183

Дні занять : заняття проводяться у відповідності до розкладу занять, який розміщений на сайті <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Міжнародні системи як об'єкт пізнання. Концептуальні й теоретичні основи дослідження міжнародних систем. Структура й функції міжнародної системи. Історичні типи міжнародних систем. Наукові підходи до класифікації міжнародних систем. Держави й недержавні актори міжнародних відносин. Теоретичні дискусії з питань глобалізації. Виміри глобалізації. Глобалізм та його альтернативи. Політичні наслідки глобалізації.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання освітнього компонента «Міжнародні системи та глобальний розвиток» є розгляд закономірностей становлення, функціонування та зміни міжнародних систем, дій та взаємодій міжнародних систем різних рівнів та структур у конкретних проявах в умовах глобального розвитку і в контексті світового політичного процесу.

Основними завданнями вивчення ОК «Міжнародні системи та глобальний розвиток» є підготовка фахівців, здатних виконувати висококваліфіковану аналітичну, організаційну,

дослідницьку та викладацьку роботи в галузі міжнародних відносин та зовнішньополітичної діяльності

Пререквізити: немає.

Постреквізити: Аналіз регіональної безпеки, Міжнародні комунікації в умовах конфліктів, Кваліфікаційна робота, Кваліфікаційний іспит.

3. Результати навчання (Компетентності).

	Ефекти	Відповідний код критерію
Загальні компетентності	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ЗК 2
	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ЗК 3
	Здатність працювати в міжнародному контексті.	ЗК 6
	Здатність працювати в команді.	ЗК 7
Спеціальні (фахові) компетентності	Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.	СК 1
	Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.	СК 2
	Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.	СК 4
	Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.	СК 5
	Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.	СК 6
	Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.	СК 7
	Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.	СК 9
	Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.	СК 10

Результати навчання	Знати та розуміти природу джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.	РН 1
	Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.	РН 2
	Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.	РН 4
	Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.	РН 5
	Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.	РН 6
	Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.	РН 7
	Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами усно і письмово, з професійних і наукових питань.	РН 8
	Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.	РН 13

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ бали
Змістовий модуль 1. Міжнародні системи						
Тема 1. Системність в міжнародних відносинах	11	2	2	6	1	ДС, П, РМГ 5 балів
Тема 2. Типологія міжнародних систем	17	4	2	10	1	ДС, П, 5
Тема 3. Теорії аналізу міжнародних систем	25	8	6	10	1	ДС, П, РМГ 5+5+5
Тема 4. Актори як складові міжнародної системи	9	2	2	4	1	П, ДС, РЗ/К, ІРС 20 балів

Разом за модулем 1	62	16	12	30	4	45 балів поточне оцінювання
Змістовий модуль 2. Глобальний розвиток						
Тема 5. Інтерпретація глобалізації в сучасній науці	17	2	4	10	1	ДС, П, РМГ 5
Тема 6. Глобалізм та його альтернативи	17	4	2	10	1	П, ДС, РЗ/К, ІРС 10
Тема 7. Глобальне управління і підходи до його реалізації	11	2		8	1	П, ДС, РЗ/К, ІРС 15
Тема 8. Процеси демократизації як наслідок глобалізації	13	2	2	8	1	ДС, П, РМГ 5 МКР 60 балів
Разом за модулем 2	58	10	8	36	4	35 балів поточне оцінювання
Система оцінювання: (45 балів + 35 балів) / 2 = 40 балів (максимум поточного оцінювання); 40 балів (поточне оцінювання) + 60 балів (модульна контрольна робота) = 100 балів						
Всього годин:	120	26	20	66	8	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо. П - презентація.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті дуже стисло, їх поглиблене опрацювання за рекомендованою літературою, а також виконання домашніх завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу, опрацювання літератури для підготовки до семінарських занять, підготовка до іспиту

Елементи самостійної роботи студента	К-сть годин
читання літератури для занять	10
підготовка до обговорень теоретичних питань	12
підготовка доповіді / презентації	10
виконання практичних завдань	18
підготовка до підсумкового іспиту	16
Загальна кількість годин	66

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Відвідування лекцій – індивідуальне рішення магістра. Але відсутність на семінарських заняттях повинна бути обґрунтована об'єктивними причинами (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах, працевлаштування тощо). У такому разі навчання може відбуватись за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

В умовах дії воєнного стану або карантинних обмежень освітній процес в університеті може здійснюється за змішаною формою навчання, а саме: очно в аудиторії або дистанційно в Microsoft Teams.

Політика щодо академічної доброчесності.

Нульова терпимість до списування. Плагіат та списування під час виконання письмових завдань та екзаменів (зокрема, із використанням мобільних девайсів) є грубим порушенням принципу академічної доброчесності і є неприпустимими в процесі вивчення курсу.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Усі теоретичні завдання здаються у день проведення семінару. Здобувачі освіти (ЗО), які працюють, узгоджують графік здачі завдань з викладачем. Пропущені заняття здаються лише за наявності підтвердження вагомої причини відсутності (довідка про відсутність через хворобу чи заява про потребу пропустити заняття). Модульні контрольні роботи не здаються повторно.

Якщо ЗО пройшов тренінг і отримав відповідний Сертифікат, то тема/теми освітнього компоненту чи модульна контрольна робота можуть бути зараховані (залежить від тематики тренінгу й вирішується окремо в кожному індивідуальному випадку).

Складання і перескладання іспиту з курсу регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Polozhprootzin%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є іспит. Проте, якщо здобувач отримав загалом мінімум 75 балів за усі види роботи, іспит може не здавати. Якщо має 75 балів і більше, але хоче підвищити свій результат, здає екзамен. Іспит проводиться в усній формі. Екзаменаційний білет включає 3 питання. На іспиті здобувач отримує від 0 до 60 балів. Загальна сума балів за курс становить 100. Вона формується як сума балів за поточне оцінювання (40 балів) і підсумкове оцінювання (60 балів).

Контрольні питання для іспиту

1. Поняття «система», «політична система»
2. Поняття «міжнародна система», її особливості, змінні МС
3. Структура МС
4. Національний інтерес в міжнародних відносинах
5. Могутність держави як рушійна сила у міжнародній системі
6. Типологія МС за Е. Чемпелем
7. Типи МС за «поліусністю»

8. Класифікація МС за М. Капланом
9. Трансформація/еволюція МС
10. Особливість системи «рівноваги» / «балансу сил»
11. Антична Середземноморська система МВ
12. Вестфальська система
13. Віденська система
14. Версальсько-Вашингтонська система
15. Ялтинсько-Потсдамська система
16. Сучасна конфігурація МС
17. Дискусії щодо класифікації наукових концепцій аналізу МС
18. Теорія ідеалізму
19. Теорія політичного реалізму Теорія неореалізму
- 20. Теорія неолібералізму**
21. Теорія М. Каплана та її критика
22. Теорія «цивілізаційних систем»
23. Теорія Й. Гальтунга
24. Теорії зв'язку
25. «Теорії поля»
26. Криза теорії МВ: раціоналізм і рефлексіонізм (питання не обов'язкове)
27. Теорії географічного детермінізму
28. Расово-антропологічні теорії
29. Марксизм і неомарксизм
30. Цивілізаційні теорії
31. Теоретичні дискусії з питань глобалізації
32. Об'єктивний характер глобалізаційних процесів
33. Форми прояву глобалізації
34. Амбівалентність глобалізації
35. Глобальні проблеми сучасного світу
36. Теорія глобалізму. «Вашингтонський консенсус».
37. Глобалізація й глобалізм та міжнародні відносини
38. Антиглобалістський рух
39. Альтерглобалізм
40. Розуміння ролі держави в глобалізаційних процесах
41. Концепція глобального управління
42. Тренди глобального управління
43. Глобальне громадянство
44. Хвилі демократизації
45. Чинники демократизації у різних частинах світу
46. «Кольорові» революції
47. Гібридні режими

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Навчально-методичні видання

1. Карпчук Н. Методичні рекомендації з освітнього компоненту «Міжнародні системи та глобальний розвиток». Луцьк. 2023. 16 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22927>
2. Карпчук Н. Міжнародні системи та глобальний розвиток: конспект лекцій. Луцьк. 2023. 110 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22925>
3. Карпчук Н. Олімпійські Ігри-2022 в контексті «м'якої сили» Китаю: глобальний вимір. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*, № 2 (13), 2022, с. 132-143, DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2022-02-132-143>
4. Карпчук Н. Євроскептицизм – виклик ролі ЄС як глобального безпекового актора. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*, 2023, № 2.
5. Карпчук Н. Глобальні проблеми кібербезпеки: співпраця ЄС та Японії. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Принциповий прагматизм ЄС – наслідки для Східної та Південно-Східної Європи: політичні, економічні, правові та комунікаційні аспекти»* (21-22 травня, 2021 р., Київ), с. 89-92.
6. Yuskiv B., Karpchuk N. Russian Federation's FIMI prior to its Intervention in Ukraine. *State-Sponsored Disinformation Around the Globe: How Politicians Deceive Their Citizens* edited by Martin Rodrigo Echeverria, Sara García Santamaría and Daniel C., 2024, **Routledge**, p. 250-269 (350 p.), <https://www.taylorfrancis.com/chapters/oa-edit/10.4324/9781032632940-19/russian-federation-fimi-prior-intervention-ukraine-1-bohdan-yuskiv-nataliia-karpchuk>
7. Karpchuk N., Kulyk S., Shuliak A. Political Actionism on the Football Fields of the World as a Form of a Political Protest. *Codrul Cosminului (Scopus (Q3), WoS)*, 2022, Vol 28, Issue 2, p. 325-353. <https://doi.org/10.4316/CC.2022.02.05> <https://codrulcosminului.usv.ro/article-5-vol-28-2-2022/>

Основна література

1. Бондаренко В. Історична спадщина теорії міжнародних систем Мортон Каплана. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020.
2. Конспект лекцій з дисципліни «Теорія міжнародних відносин» / Укл. Чістякова І. М., Кубко В. П., Кудлай І. В., Кривдіна І. Б. Одеса: ДУ ОП, 2021. 223 с. URL: http://dspace.op.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12364/1/%d0%9a%d0%be%d0%bd%d1%81%d0%bf%d0%b5%d0%ba%d1%82%20%d0%bb%d0%b5%d0%ba%d1%86%d1%96%d0%b9%20%d0%a2%d0%b5%d0%be%d1%80%d1%96%d1%8f%20%d0%9c%d0%92%202021_291.pdf
3. Коротков Д. ВПЛИВ ЛІБЕРАЛЬНО-ІДЕАЛІСТИЧНОГО НАПРЯМКУ НА ТРАДИЦІЙНУ ГЕГЕМОНІЮ РЕАЛІСТІВ У ТЕОРІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2020. Т. 12. № 2. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/25647/1/1.%20%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%20%D0%B4.%20%D1%81..pdf>
4. Україна в умовах трансформації міжнародної системи безпеки. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. (Львів, 7–8 жовтня 2020 р.). Львів: Факультет міжнародних відносин ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 142 с. URL: https://www.ispc.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/Zbirnyk-conference-10_20.pdf#page=19
5. Attina F. International Relations and Contemporary World Issues. URL: <http://www.eolss.net/sample-chapters/c14/e1-35-03.pdf>
6. Deutsch K. W., Singer J. D. Multipolar Power Systems and International Stability URL: <http://users.metu.edu.tr/utuba/Deutsch.pdf>
7. Easton D. An Approach to the Analysis of Political Systems. URL: http://online.sfsu.edu/squo/Renmin/June2_system/Political%20System_Easton.pdf
8. Hatsuse R. International System. URL: <https://www.eolss.net/Sample-Chapters/C04/E6-32-05-05.pdf>
9. Populist Anti-Globalization. URL: <https://www.populismstudies.org/Vocabulary/populist-anti-globalization/>
10. Rutherford J. Globalization and Antiglobalization: Dynamics of Change in the New World Order. URL: https://books.google.com.ua/books?id=qV-1DwAAQBAJ&pg=PA8&lpg=PA8&dq=antiglobalization&source=bl&ots=jL7GjQaQLq&sig=ACfU3U00ZueCnUmteCV4KmOaGZ9iE_PUGQ&hl=uk&sa=X&ved=2ahUKEwigh7agvuOA_AxUOJRAIHZkODtk4ChDoAXoECBYQAw#v=onepage&q=antiglobalization&f=false
11. Starr Harvey. Democratic Dominoes: Diffusion Approaches to the Spread of Democracy in the International System. *Springer Kink*. 2021. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-78907-7_5
12. Tamaki T. Levels of analysis of the international system. URL: <https://dspace.lboro.ac.uk/2134/17287>